

Prof. Dr. Szita Szabolcs emlékbeszéde

A Holokauszt Emlékközpont kuratóriuma, munkatársai nevében szeretettel és mély tisztelettel köszöntöm a kedves egybegyűlteket a magyarországi holokauszt 2012. évi emléknapján, ünnepélyes közösségi megemlékezésünkön.

Szívszorító ez az óra, megrendítő ez a nap, amikor felidézzük a gyilkos fajelmélet, a gerjesztett gyűlölet okozta népiirtást, a magyar zsidóság nagy többségének elpusztítását. Országszerte megemlékezésekkel bizonyítjuk, hogy nem feledjük az ártatlanul elhurcolt, tömegesen legyilkolt honfitársainkat.

Intézményünket egy évtizede alapította az első Orbán-kormány. Udvari terében az üvegtorony oldalain település-nevek sorjáznak: *1441 városé és falué, melyekben közel hét évtizede nincsen már zsidó közösség.* Nincsenek ott az egykor Mózes-hitűnek nevezett honfitársaink, akik évszázadok óta, jóban-rosszban, együtt éltek a magyarsággal a Kárpát-medencében. Nincsenek többé, mert - amiként akkor szerte Európában - magyar földön is megtaposták a történelmi együttélés százados kultúráját, értékeit, eredményeit. Először, félrevezetve a társadalmat, feldúlták a helyi közösségek békéjét, majd hatósági erőszakkal törtek a zsidóság jogaira, tulajdonára – végül pedig az életére.

Götz Aly német történész nemrég találóan arról írt, hogy *az antiszemitizmus mindig a gyengeség, a kisebbségségi érzés egyik jele.* De fogalmazhatunk úgy is, hogy *a zsidóellenesség nem más, mint az emberi gondolkodás egyik zsákutcája.*

A 14 milliós ország törvényhozása a folyamatos, jogi alap nélküli jogfosztás útjára lépett, mikor mintegy 800 000 törvénytisztelő polgárát zsidó fajúnak minősítette. Hogy sárga csillaggal megjelölve kirekeszthessék őket abból a társadalomból, amelynek *hasznos, alkotó és hazafias része voltak* - a kirekesztők pedig megkaparinthassák állásukat, vagyonukat.

A máig szégyenletes Kamenyec-Podolszkij-i kitoloncolás és a délvidéki vérengzés után a hadban álló, a Don-kanyarban katasztrofális vereséget szenvedő ország politikai vezetése 1944 tavaszáig megkímélte Európa utolsó, nagyrészt érintetlen zsidó közösségének legalább az életét. A Sztójay-kormány azonban a 1944. március 19-i német megszállás után feláldozta a háború oltárán, a hitleri szövetségnek a magyar zsidóságot. *Tragédia, egyfajta nemzeti öngyilkosság volt ez.* Először a már 1941-től eldurvult katonai munkaszolgálat, kínzásokkal, sok ezer halottal. Majd a vidéki zsidók százezreinek elpusztítása, a nyilas érában a budapestiek folyamatos Duna parti gyilkolása, s végül a halálmenetek.

Tisztelt Közönség, tisztelt Emlékezők!

A holokauszt mai emléknapja országosan *a kegyelet, a fájdalom és az emberi méltóság védelmének a napja*. Emlékezés hatszázezer egykori honfitársunk tragédiájára, a közel másfél ezer elpusztított zsidó közösségre. Emlékezés az élő, szerető, a végóráig reménykedő, ártatlanul és saját, tisztelt államuk által kiszolgáltatott embertársaink végtelen soraira. Emlékezés az enyészetbe hullásig gyötört, az útszélen agyonütött, megfagyott páriákra. A rájuk gyújtott ukrainai pajtakórházakban füstbe fullasztott, halálra égett, gépfegyverrel lekaszabolt munkaszolgálatosokra.

Mély megrendüléssel gondolunk a gettókban szenvedőkre; a bábákkal motoztatott zsidó lányok, asszonyok máig szégyenletes megaláztatásaira, a csendőrnnyomozók által *kinckeresés címén* halálra vert férfiakra, a vagonokba préselt, Auschwitz-Birkenauban gázba fojtott százezrekre. *A holocaustumra, vagyis az égő áldozatra, az elevenen a tűzbe hajított gyerekekre.*

Döbbenettel gondolunk a felfoghatatlan iszonyra, a tömeghalál iparszerű megvalósítására, az emberi testek után maradt pernyére és hamura. *Az emberség, az egész emberiség ellen szervezett aljas merényletre*, amelyre sem azelőtt, sem azóta nem volt példa.

Fáj az emlékezés. De míg élünk, emlékeznünk kell.

Az iszonyú felelősséggel szembesülve helye van szívünkben a sokféle munkatáborban, köztük a szerbiai Borban halálra dolgoztatottaknak. A Komáromból 1944 késő őszén deportált ezreknek, köztük a romáknak és a politikai foglyoknak, a kiségyházak elhurcolt tagjainak és az 1944-45. évi erődítési kényszermunka, az Alpeseiken át gyalog Mauthausenba hajtott halálmenetek áldozatainak. Idézzük fel a Bergen Belsenben, Buchenwaldban, Dachauban, Flossenbürgben, Ravensbrückben, Neuengammében, Sachsenhausen-Oranienburgban és altáboraikban szenvedettek, a bánatba és a náci brutalitásba belepusztultak emlékét.

A legteljesebb együttérzéssel gondoljunk rájuk, hogy minden áldozatuk, gyötrelmes haláluk örök mementó maradjon a mai és az utánunk jövő nemzedékeknek is.

Tisztelt hölgyeim és uraim, tisztelt emlékezők!

A magyar társadalom, a nemzet érdeke, hogy az elhurcolt, megölt honfitársaink drága emlékének kegyeletes felidézése legyen a remény napja is. Hogy e helyen, e napon együtt bízzunk a józan összefogás erejében. *Legyen erőnk, legyen erkölcsi tartásunk*, hogy a demokrácia szelleme és gyakorlata, a nemzeti méltóság kisugárzása, tisztelete, *az emberség melletti közös, szilárd kiállásunk legyőzze az előítéleteket, visszaszorítsa a fajmítoszt, kigyomlálja a gyűlöletet és annak minden hajtását.*

Reméljük és bebizonyítjuk, hogy egyre többen vagyunk, akik -felelősséget vállalva - rámutatunk az egész magyar nemzet és nép számára csapást jelentő üldöztetésre, az okokra és okozatokra. *A fájdalmas miértre, és arra is, miért nem lehetünk ebben az ügyben közömbösek. A holokauszt*

emléknapja e szégyenteljes történések közös, méltóságteljes elutasítását jelenti – s tartós küzdelmet a felejtés ellen.

A magyar nemzeti emlékkultúra friss hajtása, a vészkorszak emléknapja további intelmet, kötelezettséget is tartalmaz. Üzenete, hogy *Magyarországon minden, a nemzethez lojális közösséget meg kell becsülni és a többségnek mindenkor következetesen meg kell védeni. Hazánkban senki sem élhet félelemben.*

A megújuló társadalmi gondolkodást bizonyítja, hogy a holokausztnak Magyarországon immár több emlékhelye van. Az üldöztetés, emberirtás megannyi tényét hirdetik, őrzik az egész magyarság veszteségét, az elpusztított zsidó közösségek történeti lenyomatát. Mi pedig a túlélőkkel, az üldözöttekkel önzetlenül, sok kockázattal mentőkkel és minden jóézésű, erkölcsös magyarral együtt e helyről is *elutasítjuk a sanda relativizálásnak, a holokauszt tagadásának minden válfaját. Határozottan és következetesen elítéljük a gyűlöletkeltést, a rasszizmust és az idegenellenességet, bármilyen fórumon történjék is.*

Jövőnk érdekében a hazai oktatás és nevelés színterein a Nemzeti Közzolgálati Egyetemig, – ahogy a tanáraink, diplomatáink képzésében és továbbképzésében is - a vészkorszak történéseinek, erkölcsi tanulságai feldolgozásának helyet kell kapnia. A nemzeti emlékkultúra javára 2012-ben *Raoul Wallenberg születési centenáriuma, a forgalomból kivont budapesti Józsefvárosi Pályaudvar főépületének megmentése* kivételes lehetőséget kínál a *Wallenberg Emlékhely és Európai Oktatási Központ* megalapítására. Az 1944. évi deportálás és embermentés eredeti helyszínén nemzetközi összefogással új központ létrehozása kívánatos, amely az élő emlékezet európai rangú, méltó tere lehet.

Igen tisztelt Vendégeink, hölgyeim és uraim!

Kegyelettel osztozunk a magyarországi zsidóság fájdalmában, gyászában. A vészkorszakban ártatlanul meghurcoltak, megöltek áldozatához akkor leszünk méltók, ha valljuk és hirdetjük, hogy a faji, vallási, etnikai, politikai alapon való üldöztetés 1939 és 1945 között a magyar nemzet méltóságának megsértése volt.

Fájdalom és szégyen, hogy mindez megtörténhetett. Emlékezünk és emlékeztetünk, mert semmiképpen sem ismétlődhet meg.

Az emlékbeszédet írta és elmondta:

Prof. Dr. Szita Szabolcs, a Holokauszt Emlékközpont ügyvezető igazgatója

Helyszín: *a Magyar Kormány és a Holokauszt Emlékközpont megemlékezése*

A holokauszt magyarországi áldozatainak emléknapján a Páva utcában

Időpont: *2012. április 16. 14 óra*